

Sokrat İle Meraklı Eşek Arısı 13

– Ömer Faruk · 06 Nisan 2013

Sokrat: Meraklı Eşek Arısı merhaba! Bugün senden bahsedeceğiz. Kaçmak yok.

Meraklı Eşek Arısı: Hoş geldin Sokrat. Bahsedelim, bir yere kaçmıyorum. Ama ben senin yaptığın iyi tanımına uymuyorum. Çünkü kötü bir insanım. O nedenle de bahsetmeye gerek olmamalı.

Sokrat: Olsun, uymaman seni dışlamamı gerektirmez. Kötü hakkında ne söylediğimi hatırlıyor musun?

Meraklı Eşek Arısı: Evet: “Hiç kimse bile bile kötülük işlemez. Kötülük bilginin eksikliğinden ileri gelir.(s)” Demiştin. Doğru mu hatırlıyorum.

Sokrat: Evet doğru, şimdi anlat bakalım hayatınla ilgili eksik kalan tarafları. Seni dinliyorum.

Meraklı Eşek Arısı: Aslında benim hayatımda öyle anlatmaya degecek pek önemli bir olay yok. Senin bunları dinlemek istemene de şaşıyorum doğrusu. Dedim ya, ben kötü düşünen, kötü davranışlarda bulunan bir insanım.

Sokrat: Ben senin kötü düşüncelerine ilgilenmiyorum. Çünkü eğer aklımızdan geçen kötülöklere, yani kötü düşüncelere hapis cezası verilmiş olsaydı, dünyada çocuklardan başka dışarıda bir tane insan kalmazdı. O nedenle bana kötü diye nitelendirdiğin davranışlarından söz et!

Meraklı Eşek Arısı: İstediklerini anlatmaya çalışacağım. Bana kalan mirası daha iyi değerlendirmek için işimi değiştirmeye karar verdim. Önce büyük bir market açtım. Kısa bir süre sonra burayı kapatmak zorunda kaldım. Çünkü marketçilik benim pek anladığım bir konu değildi. Sonra birkaç tane daha ufak tefek iş girişimim oldu. Bunların bazılarında da başkaları tarafından aldatıldım, zarara uğratıldım.

Sokrat: Ne kendini aldat, ne de başkalarını. Kendini aldatmazsan kendinle barışkınsın, başkalarını aldatmazsan başkaları ile barışkınsın demektir. Bundan daha büyük bir barış ve huzur olabilir mi?

Meraklı Eşek Arısı: Ticaret hayatından sen anlamazsın. Bu piyasada senin özdeyişlerinle iş yapamazsın, barınamazsın.

Sokrat: Ticaretten anlamadığım doğru. Eğer anlasaydım ben de Atina'da tanrı heykelcikleri satıp zengin olabilir ya da en azından evimi barkımı geçindirebilirdim. Gene de bu konuda bir söz daha söylemeden geçemeyeceğim: Bana göre aldatan, aldatılardan üstün demek değildir. Tam tersi.

Meraklı Eşek Arısı: Son söylediğin doğru mu değil mi bilemem ama hiç olmazsa teselli verici. Çünkü aptallığımı biraz örtüyor gibi... Zaten bunlardan sonra ben de aldatıla aldatıla aldatmayı öğrendim.

Sokrat: Nedense kötü davranışlar iyilere göre daha kolay öğreniliyor.

Meraklı Eşek Arısı: Ben işten anlamadığıma göre anlayan birini bulup ortak iş yapmaya karar verdim. Böyle birini buldum ve onunla, şirket kurup çeşitli alanlarda faaliyet göstermeye başladık. Kısa sürede umduğumuzdan daha fazlasını elde ettik. Ortaklığımızın üçüncü senesi bittiğinde kazanımlarımız zirve yaptı. Tam o dönemde tekrar aldatılabileceğim düşüncesi aklıma geldi. Bu nedenle o beni aldatmadan ben onu aldatmaya karar verdim. Bana çok güvendiği için bu çok kolay oldu.

Sokrat: Biri dert yanıyor: “Daha önceki hatalarına rağmen ona güvendim, ama o bir kere daha beni yanılttı.” Diye. Bilge cevap veriyor: “Eğri cetvelden doğru çizgi çıkmaz.”

Meraklı Eşek Arısı: Eğri cetvel ben mi oluyorum.

Sokrat: Yorum yok, nasıl istersen öyle kabul et.

Meraklı Eşek Arısı: Eğri, doğru her neyse sonunda ortağımı dolandırdım işte...

Sokrat: Senin yaptıklarına karşılık ortağın nasıl davrandı?

Meraklı Eşek Arısı: Önce direndi, sonra tehditle kaybettiklerini geri almaya çalıştı. Bu da olmayınca en sonunda yalvarmayı denedi. Tabii sonuç değişmedi.

Sokrat: Bu kadar mı?

Meraklı Eşek Arısı: Hayır değil. Çünkü alacaklılar kapısına dayanıp icralarda sürünmeye başlayınca bunalıma girdi ve bu duruma fazla dayanamayarak intihar etti.

Sokrat: Demek ki kötüler sadece masalarda olmuyor, gerçek hayatta da varmış! Bunu dedim diye sakın bana kızma. Çünkü ben aslında Oruç Baba'nın "Bu dünya iyilerin olduğu kadar kötülerindir de. Lütfen onlara da yer açınız." Sözünü önemserim.

Meraklı Eşek Arısı: Masal deyince aklıma geldi. Sana geçen gün yazdığım bir masalı anlatsam dinler misin Sokrat?

Sokrat: Masal da mı yazmaya başladın? Bakalım seninle ilgili daha ne sürprizlerle karşılaşacağız?

Meraklı Eşek Arısı: Başlama gene! Yoksa anlatmam!

Sokrat: Sadece biraz takılmak istedim. Lütfen benim kusuruma bakma ve anlat!

Meraklı Eşek Arısı: Masalların başındaki "Bir varmış bir yokmuş..." diye başlayan klasik ifadeleri atlayarak anlatmaya başlıyorum: Ormandaki günlük hayat her zamanki gibi sürüp gidiyormuş. Orman kanunları bütün hayvanlara istisnasız uygulanıyor, kanunlardan yana şikâyetler varsa da bunlar kaale alınmıyormuş. Yani güçlü olan her zaman ve her şartta daima haklıymış. Hiyerarşik sıralamanın en üst basamağında en güçlü olan yani ormanlar kralı aslan varmış. Onun dilekleri kesinlikle yerine getirilmesi gereken kanunlarmış.

Sokrat: Bu anlattıkların aklıma şu soru ve cevabı getirdi: "Herkes için tüm şeyler aynı mıdır? Hayır. Çünkü birine göre adaletli olan şey, diğerine göre haksızlıktır; birine göre güzel olan, diğerine göre çirkindir; birine göre bilgelik olan, diğerine göre çılgınlıktır." Keşke güçlünün daima haklı olduğu kuralı sadece ormanda geçerli olsaydı. Zaman zaman kendini modern olarak tanımlayan toplumlarda bile bu yanlış kural karşımıza çıkıveriyor. Lütfen devam et!

Meraklı Eşek Arısı: Kral zamanını yatarak, biraz da gezerek geçirir; acıktığında yemek istediği yiyeceği söyler ve bu dileği anında yerine getirilirmiş. Yemeği bazen bir ceylan, bazen bir zebra, bazen de manda yavrusu olabilmemiş. Karnı az acıktığı günlerde ise bir tavşanla idare edebilirmiş. Kısacası aslanımız ormanda bulunan yiyeceklerin hemen hemen hepsinin tadına bakmış. Son zamanlarda ise her gün aynı yemeği istiyormuş: Bir maymun. Kralın bu yemek tercihi diğer hayvanlar arasında hem sevinç hem de şaşkınlık yaratmış. Seviniyorlarmış, çünkü bu sayede hayatları kurtuluyormuş. Şaşırıyorlarmış, çünkü neden bu tercihi yaptığının nedenini bir türlü bulamamışken sonradan kralın tilki tarafından ikna edildiğini öğrenmişler. Acaba tilki bunu nasıl becermişti?

Sokrat: Tilki kümese girdiğinde seçme lüksüne sahip değildir. Ne bulursa onunla karnını doyuracaktır. Herhalde aslana da bu telkini vermiş değildir!

Meraklı Eşek Arısı: Tilkiye o cesaret ne gezer? Tilki bakmış ki kral her gün yiyecek konusunda farklı şeyler istiyor. O nedenle "yakında sıra bana da gelebilir" düşüncesiyle bu ihtimali ortadan kaldıracak bir

plân yapıp kralın huzuruna çıkmış. Ve demiş ki “Efendim, geçenlerde insanların bir toplantısını gizlice izledim ve oradaki konuşmaları dinledim. Bir büyücü, maymun etinin yararlarını anlattı. Maymun eti yemek genç kalmada, hastalıklara karşı dayanıklı olmada ve daha birçok konuda çok yararlıymış. Bu bilgiyi hizmetkârınız ve sağlığınız için duacınız olarak size iletmek istedim.” Bu yalan bilgi aslan tarafından kabul görmüş ve o günden sonra sofrasına her gün bir maymun ister olmuş. Maymunlar bu karardan hiç memnun kalmasalar da ellerinden gelen bir şey yokmuş. Her gün aralarından seçtikleri bir maymunu gözyaşları dökerek aslanın sofrasına göndermeye başlamışlar. Gönderilecek maymunlarla ilgili aralarında bir toplantı yapmışlar. İlk sırada gidecek olanlar yaşlılar olarak belirlenmiş. Daha doğrusu yaşlı maymunlar “Biz yaşadığımız kadar yaşadık, şurada kaç gün ömrümüz kaldı ki?” diyerek gönüllü olarak ölüme gitmeyi kendilerini teklif etmişler. Onları hasta olanların, sakat olanların, annelerin teklifleri izlemiş.

Sokrat: Masalının sonunu merak etmeye başladım.

Meraklı Eşek Arısı: Biraz daha var. Ormanda günler, aylar hatta yıllar böyle geçmiş. Kral her gün maymun eti yemesine rağmen bedeni doğanın kanunlarına ister istemez yenik düşmüş yani o da yaşlılığı tatmış. Artık eskisi gibi dolaşamıyor, hemen yoruluyor ve dinlenme ihtiyacı hissediyormuş. Ancak buna rağmen gene de kükrediği zaman sesi ormanın ta öteki ucundan duyulabiliyor ve istediği hayvanı bir pençe darbesiyle öldürebiliyormuş.

Sokrat: Doğa bizimle konuşur. Üstelik çok da yalın bir dili vardır. Doğanın dilini anlayabilmek için ona dikkatle bakmak yeterlidir. Doğa ana biz canlılara verdiği canı o gün geldiğinde mutlaka geri alacaktır. Sen zenginsin, sen kralsın diye düşünmez ve hiçbir canlıya bu konuda iltimas geçmez.

Meraklı Eşek Arısı: Doğa anaysa biz de onun evlatları mıyız?

Sokrat: Evet, doğa cömert bir ana, tüm canlılar da evlatlarıdır. Evlatlarından bir tanesi yüzyıllardır ona ihanet içerisinde. Bu evlat insanoğludur. İnsanoğlu, sınırsız ihtiyaçlarını bu ananın kıt imkanlarıyla karşılamakta o kadar aşırıya gitmiştir ki doğanın can çekiştiğini gördüğü halde görmezden gelmiştir.

(Bu bölüm devam edecek...)